

F3

Vysoká škola
ekonomická v Praze
Fakulta podnikohospodářská

fph.vse.cz

Struktura potřebných legislativních změn v insolvenčním zákonu

prof. Ing. Eva Kislingerová, CSc.

Tým Výzkum insolvence

- www.vyzkuminsolvence.cz
- Prezentace výzkumného projektu: "Výzkum insolvenční praxe v ČR s cílem vytvořit návrhy změn legislativy, které by umožnily zvýšení výnosů z insolvenčních řízení pro věřitele a tím by napomohly zvýšení konkurenceschopnosti české ekonomiky" (registrovaný u Technologické agentury České republiky (TA ČR) pod evidenčním číslem TD020190) a projektu: "Vývoj transakčních nákladů českých ekonomických subjektů v insolvenčním řízení, možnosti jejich snižování na úroveň běžnou v EU pomocí zdokonalení legislativy, možnosti zlepšení statistiky insolvenčních řízení a vytvoření modelu finanční křehkosti rodin" (registrovaný u Technologické agentury České republiky (TA ČR) pod evidenčním číslem TD 010093).

Insolvenční řízení jako střet zájmů

- Věřitelské skupiny (s protichůdnými zájmy)
- Dlužníci
- Insolvenční správci
- Dohled soudu

Cíle pro legislativu

- zvýšit výnos insolvenčního řízení pro věřitele obecně, zvláště pak pro věřitele nezajištěné,
- omezit dále prostor pro využívání insolvenčního zákona k šikaně dlužníků nebo dokonce i jenom k šikaně ekonomických subjektů,
- zvětšit prostor pro neformální reorganizaci a zároveň posílit jistoty věřitelů ve vztahu k majetku dlužníka,
- vytvořit výraznější prostor pro individuální vymáhání prostřednictvím exekučního řízení tím, že věřitel bude mít vyšší pravděpodobnost vymožení nákladů vzniklých mu s jeho iniciativou,
- umožnit věřitelům daňové uplatnění jejich pohledávek již v souvislosti s jejich přihlášením a uznáním,
- umožnit v budoucnosti sběr statistických dat o výsledcích řízení tak, aby byly k dispozici informace o skutečných dopadech těchto řízení na věřitelské ekonomické subjekty.

Majetek procházející insolvenčními řízeními

- Jde o teoretický dopočet a platí pouze pro případ s úpadkem (v případech bez úpadku neznáme pohledávky),
- takových případů bylo prozkoumáno 1215 (zahájení po 1. lednu 2008, pravomocné ukončení do konce roku 2013,
- jde o zhruba 20 procent ze všech případů insolvenčních řízení s úpadkem vedených v dané době,
- celkem bylo zjištěno pohledávek zajištěných a nezajištěných za 26,6 miliardy korun,
- pokud bychom toto číslo vztáhli na celou plochu insolvenčních řízení započatých od ledna 2008 a dokončených tak nebo onak do konce roku 2013, pak by ve všech těchto řízeních mělo jít o pohledávky v celkové výši kolem 135 miliard korun. Průměrné řízení s úpadkem trvá cca dva roky, můžeme tedy velmi zjednodušeně tvrdit, že se to týká pouze řízení z let 2008 až 2011, protože řízení započatá v roce 2012, ve kterých byl vyhlášen úpadek, ještě pokračují a nejsou tedy součástí vzorku,
- při značném zjednodušení by to znamenalo, že jde o číslo odpovídající čtyřem kompletním letům a tedy že ročně se během insolvenčních řízení rozhoduje o osudu pohledávek ve výši kolem 35 miliard korun. Přičemž jde pouze o pohledávky zajištěné a nezajištěné, nikoliv o pohledávky za podstatou a jim na roveň postavené.

Uspokojení jednotlivých typů věřitelů a skupin pohledávek podle vln a souhrnně (jako procento z pohledávky)

	2. vlna	3. vlna	4. vlna	Celkem
Zajištěných	19,06	29,96	25,10	24,98
Nezajištěných	3,46	5,60	5,02	4,87
Uspokojení pohl. za podstatou	65,24	77,44	78,26	77,08
Uspokojení pohl. post. na roveň	49,26	78,62	39,88	45,71

Řízení s úpadkem a řízení bez úpadku (souhrn)

	Počet rozhodnutí	[%]
Řízení s úpadkem	1536	55,83
Řízení bez úpadku	1215	44,17
Celkem	2751	100,00

Definice předlužení, § 3 odst. 3 IZ

- *„Dlužník, který je právnickou osobou nebo fyzickou osobou - podnikatelem, je v úpadku i tehdy, je-li předlužen. O předlužení jde tehdy, má-li dlužník více věřitelů a souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku. Při stanovení hodnoty dlužníkovy majetku se přihlíží také k další správě jeho majetku, případně k dalšímu provozování jeho podniku, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník bude moci ve správě majetku nebo v provozu podniku pokračovat.“*
- Realita: předlužení je úpadek skrytý, který nemusí být po dlouhou dobu vyjeven žádnému z věřitelů.

Hlavní kroky v oblasti předlužení

- Definice předlužení jako přesně dané hranice,
- postupné snižování hranice v několika letech až ke stavu, kde závazky rovnají se majetku,
- návrh institutu „tolerovaného předlužení“.

Zavedení standardní statistiky insolvenčních řízení

- V současnosti nemáme k dispozici údaje o skutečných výsledcích insolvenčních řízení,
- zavedení elektronické závěrečné zprávy a jejího ekvivalentu v případech, kde závěrečná zpráva není zpracována,
- veřejně dostupné výsledky, možnost vytvářet různé soubory insolvenčních případů podle velikosti podnikatelského subjektu, právní formy, regionu, převažující oblasti podnikání, období zahájení insolvenčního řízení a podobně,
- při použití vhodných matematických analytických postupů je možné detekovat abnormální a výjimečné případy.

Další legislativní návrhy

- Zahájení řízení až po doručení návrhu místně příslušnému soudu, čímž se sníží dopad některých šikanózních návrhů,
- je možné zrychlit díky jednoduchým úkonům insolvenčního soudu výběr zvláštního správce u podniků, kde to zákon přikazuje,
- je vhodné pracovat na možnosti, podle které by se soudy po obdržení návrhu na insolvenční podniku informovaly u příslušných institucí na poslední známý počet zaměstnanců a obrat v posledním účetním období, což by soudu umožnilo v případě jmenování předběžného správce vybrat v případě subjektu s více než sto zaměstnanci nebo s obratem nad sto milionů korun přímo ze seznamu zvláštních správců.

Děkuji vám za pozornost
a přeji příjemný den

Prof. Ing. Eva Kislingerová, CSc.
Katedra podnikové ekonomiky
Eva.kislingerova@vse.cz

www.vyzkuminsolvence.cz

